

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v právnej veci žalobcov: **1/ PhDr. D., 2/ R.**, proti žalovanému: **L., o neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti Lamačská s. r. o.** z 20. 04. 2004, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2007 č. k. 2 Obo 58/2007-406, rozhodol

t a k t o :

Uznesenie odvolacieho súdu **z r u š u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo 14. februára 2006 č. k. 9 Cbs 90/2004-307 určil neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia zo dňa 20. 04. 2004.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. marca 2007 č. k. 2 Obo 58/2007-406 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil. Odvolací súd v odôvodnení uznesenia uviedol:

Podaním bývalého konateľa spoločnosti L., IČO: X. zo dňa 25. 04. 2006, Mgr. V., tento prvostupňovému súdu oznámil, že táto spoločnosť zanikla výmazom z obchodného registra v zmysle § 68 ods. 1 Obchodného zákonníka. Navrhol preto, aby súd v zmysle § 107 ods. 4 O. s. p. konanie zastavil.

Pripojil súčasne výpis z Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I. z 25. 04. 2006, kde v bode VII. (Iné ďalšie právne skutočnosti) je uvedené: „osvedčenie jediného spoločníka pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia spoločnosti L. na ktorom bolo rozhodnuté o zrušení spoločnosti bez likvidácie z dôvodu, že spoločnosť nemá žiaden

majetok ku dňu 13. 03. 2006 podľa § 68 ods. 3 písm. b/ Obchodného zákonníka. Čestné vyhlásenie štatutárneho orgánu zo dňa 29. 03. 2006 v zmysle § 68 ods. 2 a ods. 3 písm. b/ Obchodného zákonníka. Obchodná spoločnosť L. IČO: X., zapísaná v OR v oddieli Sro vo vložke 23090/B sa vymazuje z Obchodného registra“.

Na rozsudku prvostupňový súd vyznačil právoplatnosť dňom 10. 05. 2006. Podaním z 15. 05. 2006 Mgr. V. doručil prvostupňovému súdu k rukám prejednávajúceho predsedu senátu JUDr. Miroslava Moravu, v ktorom sa domáha odstránenia nesprávneho vyznačenia právoplatnosti rozsudku, pretože podľa jeho názoru rozsudok nebol zaniknutej s. r. o. zákonne doručený, a preto ďalším podaním, doručeným prvostupňovému súdu 25. 07. 2006, podal žiadosť, aby táto zrejma nesprávnosť (vyznačenie právoplatnosti) bola odstránená postupom podľa § 164 O. s. p. a zachovaný postup podľa § 107 ods. 4 O. s. p.

Otázka vyznačenia právoplatnosti a s tým spojené doručenie rozsudku ostalo sporné. K tomu sa vyjadrila súdna tajomníčka Božena Moravcová, ale aj senát Krajského súdu v Bratislave, v podstate vyjadrenia spočívali v tom, že pri doručovaní bol zachovaný postup podľa § 47 ods. 2 O. s. p.

Vec potom bola predložená odvolaciemu súdu.

Aj keď sa navonok javí, že zákonné podmienky pri doručovaní dodržané boli, v skutočnosti dodržané neboli. Zaniknutej L., nesporne bola právnickou osobou. Potom nevedno, prečo súd pri doručovaní aplikoval ustanovenie § 47 O. s. p., ktoré upravuje doručovanie fyzickým osobám. Doručovanie právnickým osobám má osobitnú úpravu v § 48 O. s. p. a podstatne jednoduchšiu (ods. 2). Spoločnosť už nevyvíjala činnosť, a preto sotva už bolo možné doručiť jej zásielku na adresu jej sídla spôsobom uvedeným v § 48 ods. 1 O. s. p. Pripadal postup podľa ods. 2 tohto ustanovenia, pričom zo spisov je zrejma aj iná adresa, ako je sídlo spoločnosti, a to adresa trvalého bydliska konateľa Mgr. V. (č. l. 10, 13, 19 a iné). Nemožno priznávať hmotnoprávne účinky len samotnému zápisu v obchodnom registri v tom zmysle, že obchodný register rozhoduje o tom, či k určitej právnej skutočnosti došlo. On má evidenčnú funkciu, na ktorej sa zakladá pozitívny (alebo aj negatívny) princíp publicity.

Je potrebné prihliadnúť aj na to, že konateľ žalovaného nemohol mať záujem na nepochybnosti rozsudku. Ak by mu bol riadne doručený a podal proti nemu odvolanie a v priebehu odvolacieho konania právnická osoba (žalovaný) by bola zanikla, odvolací súd by musel o rozhodnutí rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výroku.

Rozsudok autoremedúrou prvostupňový súd nemohol zrušiť, správne preto vec postúpil odvolaciemu súdu, ktorý pri skúmaní podmienok konania (§ 103 O. s. p.) zistil, že žalovaný nemá vecnú ani procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania, pred právoplatným skončením sporu, preto rozsudok prvostupňového súdu zrušil a konanie zastavil (§ 107 ods. 4 O. s. p.).

Proti uzneseniu odvolacieho súdu žalobcovia podali dovolanie a navrhli ho zrušiť. Žalobcovia na zdôvodnenie dovolania uviedli:

S rozhodnutím o zrušení rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave a zastavení konania Najvyšším súdom Slovenskej republiky nesúhlasíme, a to v celom rozsahu.

Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sú dané dôvody na pripustenie dovolania podľa ustanovení § 237 písm. e/ a f/ Občianskeho súdneho poriadku.

Dôvod podľa § 237 písm. e/ Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, preukazujeme skutočnosťou, že účastník súdneho konania (odporca) o neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti L. odvolanie ako návrh na začatie odvolacieho konania proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Cbs 90/04-307 zo dňa 14. 02. 2006 nepodal.

Obchodná spoločnosť L. ako odporca odvolanie proti citovanému rozsudku v zákonom stanovenej lehote nepodala, hoci po vynesení rozsudku bez ohľadu na jeho doručenie tak konať mohla. K jej zrušeniu Mgr. V. došlo až o jeden mesiac neskôr po vyhlásení rozsudku Krajským súdom v Bratislave, t. j. dňa 13. 03. 2006, k výmazu spoločnosti L., došlo až dňa 25. 04. 2006.

V súlade s § 68 Obchodného zákonníka zánik spoločnosti má dve etapy. V prvej etape sa spoločnosť zrušuje niektorým zo zákonom stanovených spôsobov a v druhej etape zaniká ku dňu zápisu jej výmazu do Obchodného registra. Až do dňa výmazu trvá obchodná spoločnosť ako právnická osoba a môže teda svojimi vlastnými úkonmi nadobúdať práva a povinnosti a má aj procesnú spôsobilosť. Z uvedeného vyplýva, že spoločnosť L. mohla podať proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave odvolanie, a to až do dňa jej výmazu.

Ako vyplýva zo spisového materiálu, písomne vyhotovený rozsudok Krajský súd v Bratislave posielal dňa 20. 04. 2006, t. j. v čase, kedy spoločnosť L. mala procesnú spôsobilosť.

Podľa § 201 Občianskeho súdneho poriadku rozhodnutie súdu prvého stupňa môže odvolaním napadnúť len účastník konania, a to z dôvodu, že v odvolacom konaní sa uplatňuje dispozičná zásada, v zmysle ktorej odvolacie konanie môže byť začaté len na návrh. Právo podať odvolanie prináleží len tomu účastníkovi, ktorému bola rozhodnutím súdu spôsobená určitá ujma.

V danom prípade je zrejmé, že len spoločnosť L. bola oprávnená podať odvolanie a žiadna iná osoba nemala k dispozícii takéto oprávnenie.

Z podania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 01. 03. 2007 vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky za opravný prostriedok proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave považoval podanie fyzickej osoby Mgr. V., bytom Rumančeková 10, Bratislava, a to zo dňa 04. 01. 2007 (na Najvyšší súd Slovenskej republiky doručené dňa 05. 01. 2007).

Fyzická osoba Mgr. V. však na iniciovanie odvolacieho konania nemal žiadne právo, a to z dôvodu, že nebol účastníkom súdneho konania, vedeného Krajským súdom v Bratislave o neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti L.

Najvyšší súd Slovenskej republiky by bol oprávnený začať konanie, avšak len také konanie, ktoré je vedené v § 81 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Konanie o neplatnosť uznesení mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti L., medzi takéto konania nepatrí.

Z unesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušil a konanie zastavil podľa § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku.

Nesprávnosť takéhoto postupu vidíme v tom, že z hľadiska uplatňovania dispozičnej zásady v občianskom súdnom konaní, predpokladom rozhodovania súdu je zahájenie konania navrhovateľom, či už prvostupňového alebo odvolacieho (ak nejde o prípad § 81 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). tento predpoklad však Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky chýbal.

V tejto súvislosti poukazujeme aj na tú skutočnosť, že ku skončeniu prvostupňového konania nedošlo doručovaním rozsudku Krajského súdu v Bratislave, v priebehu ktorého bola spoločnosť L. vymazaná, ale podľa § 156 Občianskeho súdneho poriadku verejným vyhlásením rozsudku dňa 14. 02. 2006, kedy ešte ani len nebolo prijaté rozhodnutie Mgr. V. o zrušení účastníka konania spoločnosti L. (Oprávnenosť postupu podľa § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku by teoreticky bola daná Krajskému súdu v Bratislave vtedy, ak by k výmazu spoločnosti L. došlo najneskôr do dňa skočenia súdneho konania).

Prípustnosť dovolania vidíme aj v ustanovení § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, a to z dôvodu, že postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nám bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Predovšetkým poukazujeme na skutočnosť, že ani Krajský súd v Bratislave, ani Najvyšší súd Slovenskej republiky nám, ako účastníkom súdneho konania podľa § 211 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nedoručili odvolanie proti rozhodnutiu, nebola nám poskytnutá žiadna lehota na vyjadrenie sa k odvolaniu, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, hoci nešlo o prípad podľa § 214 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Mgr. V., bývalý konateľ žalovaného, podaním zo 07. 11. 2008 navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho konania, preskúmal uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa ust. § 237 písm. e/ O. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný.

Citované ustanovenie sa vzťahuje nielen na začatie konania na súde prvého stupňa, ale nepochybne aj na začatie odvolacieho konania. V danej veci odvolanie podané nebolo a nebol daný ani iný zákonný dôvod na predloženie spisu odvolaciemu súdu. Z tohto dôvodu odvolací súd konal a rozhodol vo veci nezákonne. Podanie Mgr. V. z 25. 04. 2006 (č. l. 312) ani zo dňa 04. 01. 2007 (č. l. 339) totiž nie je možné považovať za odvolanie, keďže v tomto podaní iba konštatuje, že žalovaný zanikol výmazom z obchodného registra, resp. že na rozsudku súdu prvého stupňa bola nesprávne vyznačená právoplatnosť.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol z obchodného registra vymazaný od 25. apríla 2006 (č. l. 313). Týmto dňom žalovaný stratil spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 107 ods. 1 O. s. p.). Ku strate jeho procesnej spôsobilosti došlo teda až po tom, čo vo veci rozhodol súd prvého stupňa (dňa 14. februára 2006). Ako už bolo uvedené, ku dňu 25. apríla 2006 vo veci odvolanie podané nebolo, napokon podané nebolo ani po tomto dni. Bez podania odvolania odvolacie konanie sa nemohlo začať. Teda za tohto stavu nebol daný dôvod na predloženie veci odvolaciemu súdu, pričom súd prvého stupňa vec predložil odvolaciemu súdu z dôvodu, že vo veci bolo podané odvolanie (č. l. 351).

Súd prvého stupňa nesprávne pochopil list podpredsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 09. 02. 2007 (č. l. 338), ktorým odstupuje podanie Mgr. V.. V uvedenom liste podpredsedníčky sa konštatuje, že ide o opravný prostriedok vo veci 9 Cbs 90/2004. Teda v liste podpredsedníčky nie je uvedené, že ide o odvolanie, ani nie je bližšie špecifikované, proti čomu uvedený opravný prostriedok smeruje. Zjavne zmienka o opravnom prostriedku sa týka iba postupu súdu prvého stupňa, pokiaľ vo veci vyznačil právoplatnosť. Podanie z 05. 01. 2007 (č. l. 339) za odvolanie nepovažoval ani odvolací súd,

o tomto odvolaní ani nerozhodol, ale rozhodol o úplne niečom inom, hoci spis mu bol predložený na rozhodnutie o odvolaní (aj keď toto predloženie bolo tie nesprávne).

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd musel rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 243b ods. 1 O. s. p.), pričom vec mu nevrátil na ďalšie konanie, pretože za daného procesného stavu podmienky na konanie pred odvolacím súdom nie sú splnené. Žalovaný nepochybne zanikol výmazom z obchodného registra bez právneho nástupníctva, teda stratil procesnú spôsobilosť. Ak túto spôsobilosť stratil pred tým, ako rozhodnutie súdu prvého stupňa nadobudlo právoplatnosť (§ 107 ods. 1, 4 O. s. p.), v takom prípade súd prvého stupňa svoje rozhodnutie zruší a konanie zastaví (proti jeho rozhodnutiu je prípustné odvolanie). V tomto štádiu konania žalovaný už neexistuje, Mgr. V. účastníkom konania nie je, jeho podania sú vlastne iba podnetom na postup podľa § 107 ods. 1, 4 O. s. p.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 20. augusta 2009

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu